Welke interventies van docenten vergroten de motivatie van BBL-studenten om praktijkopdrachten op school uit te voeren?

Beantwoord door Maurice de Greef (kennismakelaar Kennisrotonde).

16 februari 2022

KR. 1365

Kort antwoord

De motivatie van mbo-studenten tijdens praktijkopdrachten kan door vier interventies worden bevorderd. Allereerst kan de docent ondersteuning bieden door middel van scaffolding gecombineerd met reflectie en feedback. Ten tweede kan men studenten laten samenwerken aan praktisch relevante doelen. Vervolgens zou de docent ten derde voorwaarden kunnen scheppen voor praktijkgerichte experimenteerruimte tijdens het leren. Tijdens dit leerproces kan de docent ten slotte aandacht schenken aan passend(e) succes en leerresultaten voor de mbo-studenten.

Antwoord

Onderzoek van Bochkareva et al. (2020) onder studenten in het beroepsonderwijs toont aan, dat de inzet van actieve methoden de motivatie van studenten kan bevorderen. Uit de praktijk blijkt dat studenten in het mbo niet altijd gemotiveerd zijn om deel te nemen aan praktijkopdrachten op school. Vraag is welke interventies men als docent kan plegen om ervoor te zorgen dat studenten gemotiveerd zijn om de praktijkopdrachten uit te voeren.

Vier interventies bevorderen motivatie voor praktijkopdrachten

Er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd om in kaart te brengen wat de motivatie onder mbo-studenten vergroot tijdens de praktijkopdrachten op school. Zo is er experimenteel onderzoek gedaan naar de kwaliteit van leren onder ruim 130 studenten in het beroepsonderwijs. Hieruit wordt duidelijk, dat een aantal principes (waaronder gezamenlijk, betekenisvol, reflectief leren en leren voor transfer) ervoor kan zorgen, dat de kwaliteit van leren bevorderd wordt en dat de studenten ervaren zich in een meer betekenisvolle, reflectieve en gedeelde leeromgeving te bevinden waar transfer van het geleerde mogelijk is (Boersma et al., 2016). Ook laat onderzoek naar het gebruik van Augmented Reality (Aangevulde Realiteit) onder 35 studenten tijdens leren in het beroepsonderwijs zien, dat diverse kenmerken van Augmented Reality de motivatie van het werken aan opdrachten kan bevorderen (Bacca et al., 2018). Door de inzet van Augmented Reality wordt een beeld van de praktijkomgeving gecreëerd, dat wordt ondersteund door virtuele beelden, onder andere via computers, tablets en mobiele telefoons. Ten slotte toont onderzoek onder meer dan 530 studenten in het beroepsonderwijs aan, dat een sterke leeromgeving de betrokkenheid van de studenten vergroot (Packlé et al., 2018). Een analyse van deze onderzoeken resulteert in vier interventies die motivatiebevorderend kunnen werken:

1. Ondersteuning bieden door scaffolding en reflectie gecombineerd met feedback;
2. Samenwerken aan praktisch relevante doelen;
3. Realiseren van praktijkgerichte experimenteerruimte tijdens het leren;
4. Aandacht schenken aan passend(e) succes en leerresultaten.

Per interventie lichten we de resultaten van deze onderzoeken toe, ondersteund met aanvullende inzichten van andere onderzoeken.

Ondersteuning bieden door scaffolding en reflectie gecombineerd met feedback

Ondersteuning door de docenten op basis van scaffolding en reflectie gecombineerd met feedback tijdens de uitvoer van opdrachten vergroot de motivatie van de mbo-studenten tijdens de praktijkopdrachten. Het onderzoek naar het gebruik van Augmented Reality onder 35 studenten tijdens leren in het beroepsonderwijs geeft aanwijzingen voor het feit dat real-time feedback die tijdens de opdracht de student begeleidt naast scaffolding motivatiebevorderend werkt (Bacca et al., 2018). Scaffolding houdt in dat er ondersteuning wordt geboden die net boven het niveau van de student ligt, zodat deze een niveau hoger komt en vervolgens de begeleiding geleidelijk aan kan worden afgebouwd (Van de Pol et al., 2010). Het belang van scaffolding wordt ook duidelijk uit onderzoek onder meer dan 110 studenten in het beroepsonderwijs. Boldrini en Cattaneo (2014) onderzochten de impact van scaffolding tijdens het peer-reviewen van elkaars tekst bij het beschrijven van een procedure van een beroepsactiviteit. Hieruit werd duidelijk dat door toepassing van scaffolding de kwaliteit van de schriftelijke reflectie op de procedure van een beroepsactiviteit beter was.

Experimenteel onderzoek naar de kwaliteit van leren van ruim 130 studenten in het beroepsonderwijs toont aan dat naast scaffolding reflectief leren van belang is (Boersma et al., 2016). Als studenten het gevoel hebben om een professionele taak te moeten doen en daar gezamenlijk op kunnen reflecteren worden ze zich meer bewust van hun affiniteiten en capaciteiten. Tijdens het gezamenlijk reflecteren leren ze te achterhalen waar en wanneer specifieke processen en concepten kunnen worden toegepast om uiteindelijk een activiteit beter te kunnen voltooien. De resultaten van het onderzoek van Packlé et al. (2018) onder meer dan 530 studenten in het beroepsonderwijs bevestigen dit en laten zien, dat aangepaste ondersteuning (bestaande uit coaching, differentiatie en het evalueren van het leren) de betrokkenheid van de studenten vergroot. Bij het aanleren van communicatieve vaardigheden voor de beroepspraktijk van de studenten in het beroepsonderwijs lijken daarnaast drie interventies succesvol te zijn. Peer support, het evalueren en herinterpreteren van situaties waarin sociale vaardigheden centraal staan en instructie in combinatie met reflectie zijn mogelijke inzetbare interventies die de communicatieve vaardigheden voor de beroepspraktijk kunnen bevorderen (Kennisrotonde, 2020).

Samenwerken aan praktisch relevante doelen

Het beheren van de eigen doelen en de mate van zelfwerkzaamheid kunnen van invloed zijn op de motivatie van de studenten (Bardach et al., 2019). Uit onderzoek van Bardach et al. (2019) onder meer dan 1400 studenten in het beroepsonderwijs blijkt, dat het structureren van deze doelen met aandacht voor de praktische relevantie voor de student van invloed kan zijn op de motivatie. Resultaten van het experimenteel onderzoek naar de kwaliteit van leren van meer dan 130 studenten in het beroepsonderwijs van Boersma et al. (2016) ondersteunen dit. Daarbij moet er onder andere aandacht zijn voor het gezamenlijk behalen van doelen. Gedeeld leren lijkt namelijk van belang. Door opdrachten aan te bieden

waarbij studenten gezamenlijk een professioneel doel moeten nastreven, wordt een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid gecreëerd (Boersma et al., 2016). Het onderzoek onder meer dan 530 studenten in het beroepsonderwijs van Packlé et al. (2018) bevestigt het belang van de gezamenlijke aanpak. De betrokkenheid wordt vergroot, doordat er aandacht is voor sleutelcompetenties waar naast zelfregulatie en probleemoplossend vermogen samenwerking een belangrijke rol speelt (Packlé et al., 2018).

Realiseren van praktijkgerichte experimenteerruimte tijdens het leren

Onderzoek op basis van observaties van lessen van ruim 50 docenten in het beroepsonderwijs toont aan dat om studenten actief in de les te betrekken docenten keuzes kunnen bieden, ruimte kunnen bieden om dingen uit te proberen en fouten te maken en daarnaast nieuwe tips, richtlijnen en ondersteuning kunnen geven tijdens het werken aan opdrachten als ook feedback (Boonstra, 2021, p. 175). Uit het experimenteel onderzoek naar de kwaliteit van leren van meer dan 130 studenten in het beroepsonderwijs van Boersma et al. (2016) blijkt dat leren door transfer belangrijk is. Doordat studenten gezamenlijk met het oog op het doel van het realiseren van een specifieke activiteit verschillende praktijken vergelijken, integreren ze beter in de bestaande beroepspraktijk. Ze leren ook betekenisvol. Tijdens opdrachten die over de echte beroepspraktijk gaan, zorgen speelruimte en geboden ondersteuning naast mogelijkheden tot onderling contact ervoor dat de betekenis (meerwaarde van de opdrachten) voor de studenten toeneemt. Uit de onderzoeksresultaten van Packlé et al. (2018) onder meer dan 530 studenten in het beroepsonderwijs blijkt dat de betrokkenheid van de studenten vergroot wordt als de leertaken of opdrachten authentiek en uitdagend zijn. Ook speelt de tijdsinvestering per taak hierbij een rol, waarbij het wenselijk is dat de student zo lang mogelijk bezig is met de taak (Bacca et al., 2018).

Aandacht schenken aan passend(e) succes en leerresultaten

Het onderzoek naar het gebruik van Augmented Reality onder 35 studenten tijdens leren in het beroepsonderwijs geeft aanwijzingen voor het feit dat de motivatie van studenten bevorderd wordt, doordat er tijdens de opdrachten aandacht wordt geschonken aan de mate van succes waarbij studenten succesvol kunnen zijn in taken die hen uitdagen. De leerresultaten moeten hierbij passend zijn bij behoeften en interesses van de studenten en succeservaringen opleveren. Onderzoek onder meer dan 2100 mbo-studenten toont aan, dat met het oog op de verwachte en behaalde leerresultaten ook de ondersteuning van ouders de motivatie van de studenten kan bevorderen (Boonk et al., 2020). Met name als de ouders thuis de tijd nemen om dingen van school en hun verwachtingen met hun studerende kinderen te bespreken wordt de motivatie bevorderd. Hierbij lijkt de basishouding te zijn dat ze ervan uitgaan dat hun kind het goed doet op school wat ze ook kenbaar maken aan hun studerende kinderen.

Geraadpleegde bronnen

Bacca, J., Baldiris, S., Fabregat, R. & Kinshuk. (2018). Insights Into the Factors Influencing Student Motivation in Augmented Reality Learning Experiences in Vocational Education and Training. *Frontiers in Psychology*, 991486), p. 1 – 13.

Bardach, L., Popper, V., Hochfellner, E. & Lüftenegger, M. (2019). Associations between vocational students' perceptions of goal structures, mastery goals, and self-efficacy in five subjects – practical relevance as a potential mediator. *Empirical Research in Vocational Education and Training*, *11*(9), p. 1 – 18.

Bochkareva, T.N., Akhmetshin, E.M., Zekiy, A.O., Moiseev, A.V., Belomestnova, M.E., Savelyeva, I.A. & Aleynikova, O.S. (2020). The Analysis of Using Active Learning Technology in Institutions of Secondary Vocational Education. *International Journal of Instruction*, 13(3), p. 371 – 386.

Boersma, A., Ten Dam, G., Wardekker, W. & Volman, M. (2016). Designing innovative learning environments to foster communities of learners for students in initial vocational education. *Learning Environments Research*, 19, p. 107 – 131.

Boldrini, E. & Cattaneo, A. (2014). Scaffolding Collaborative Reflective Writing in a VET Curriculum. (2014). *Vocations and Learning*, 7, p. 145 – 165.

Boonk, L.M., Gijselaers, H.J.M., Ritzen, H. & Brand-Gruwel, S. (2020). Student-perceived parental involvement as a predictor for academic motivation in vocational education and training (VET). *Journal of Vocational Education & Training*, p. 1 – 23.

Boonstra, M. (2021). *Have a little faith in me: Motivating teaching and student motivation in vocational education and training*. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.

Kennisrotonde. (2020). Met welke lesmethoden (en eventueel andere interventies) gericht op het verwerven van communicatieve vaardigheden (luistervaardigheden en regulerende vaardigheden) kunnen docenten het effectiefst bijdragen aan een betere communicatie in de beroepspraktijk?

Packlé, I., Könings, K.D., Jacquet, W., Libotton, A., Van Merriënboer, J.J.G. & Engels, N. (2018). Students embracing change towards more powerful learning environments in vocational education. *Educational Studies*, 44(1), p. 26 – 44.

Van de Pol, J., Volman, M., & Beishuizen, J. (2010). Scaffolding in Teacher-Student Interaction: A Decade of Research. *Educational Psychology Review*, 22, p. 271 - 296.

Meer weten?

Kennisrotonde. (2018). Welk handelingsrepertoire heeft een docent beroepsonderwijs nodig in een praktijknabije leeromgeving? (KR. 032).

Kennisrotonde. (2020). Met welke lesmethoden (en eventueel andere interventies) gericht op het verwerven van communicatieve vaardigheden (luistervaardigheden en regulerende vaardigheden) kunnen docenten het effectiefst bijdragen aan een betere communicatie in de beroepspraktijk? (KR. 1010).

Over deze vraag

Opgesteld door:	Maurice de Greef (kennismakelaar Kennisrotonde)
Vraagsteller:	Docent
Onderwijssector:	MBO

Trefwoorden: Praktijkopdrachten – motivatie – mbo – scaffolding – feedback

Referentie: Kennisrotonde. (2022). *Welke interventies van docenten vergroten de motivatie van BBL-studenten om praktijkopdrachten op school uit te voeren?* (KR. 1365)

Dit antwoord is gepubliceerd op Kennisrotonde.nl. De Kennisrotonde is samen met NCO en Onderwijskennis een dienst van het NRO.